

Nr 46

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 20 mars 1959 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 132, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

Förslag framlägges till vissa ändringar i stämpelförordningen, föranledda av annan lagstiftning. Härjämte föreslås bl. a. en av kostnadsutvecklingen betingad höjning av stämpelavgiften å vissa avskrifter.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften

Härigenom förordnas, att 3 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 6 och 7 §§ nämnda undantag och med iakttagande av vad i 4 § stadgas om inlekningskontrollstämpel, denna tariff.

¹ Senaste lydelse av 3 § se 1958: 197 och av 7 § se 1957: 167.

	1		2		3		4		5	
	Avd.		Avd.		Avd.		Avd.		Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.

<i>Avskrift</i> av vattenbok; se <i>Vattenbok</i> .										
» av handling, på grund av vilken lagfart, in-teckning eller annan inskrivning sökes, varje ark	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
» annan, varje ark	2	—	2	—	2	—	2	—	2	—

<i>Bevis</i> av justerare										
» om passertillstånd										
» om uppvisning										

<i>Protokoll</i> , varigenom ämbete eller tjänst tillsättes; lika med <i>Fullmakt</i> .										
» angående fullmäktigval, då protokollet tillställs den valde										
» angående förordnande										

7 §.

Från stämpelavgift — — — kronan befriad.

Dessutom äro från stämpelavgift enligt detta kap. befriade:

-
- häktad person — — — och behandling;
hälsovårdsnämnder;
innehavare av — — — och kommun;
kommuner i ärenden angående bidrag och lån av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen;
kommuner, vägnämnder — — — tjänsten; och
överförmyndare.
Expedition, som — — — från stämpel.
Frihet från — — — förvärva jordbruksfastighet.
Under förutsättning av ömsesidighet skall frihet från stämpel äga rum i fråga om körkort, som utfärdas för främmande makts i Sverige anställda diplomatiska befattningshavare och lönade konsulter samt, enligt bestämmande av ministern för utrikes ärendena, deras familjemedlemmar. Uppgifter om de beskickningar och konsulat, som härvidlag komma i fråga, ävensom beträffande övriga förhållanden av betydelse för stämpelfrihet, skola genom utrikesdepartementets försorg fortlöpande lämnas vederbörande körkortsutfärdande myndigheter.
Konungen äger — — — utländska hamnar.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1959, dock att bestämmelsen i 7 § angående stämpelfrihet för hälsovårdsnämnder skall gälla från och med den 1 januari 1960.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 294 av herr *Sundelin* och II: 364 av herr

Ståhl m. fl., vari hemställt, »att en skyndsam översyn av stämpel- och expeditionslösenförordningarna vidtages i syfte att företaga en av penningvärdeförändringen motiverad uppräknig av expeditions- och andra avgifter»; ävensom

II) de likalydande motionerna I: 295 av herr *Ragnar Bergh* samt II: 365 av herrar *Fröding* och *Björkman*, vari hemställt,

1) att riksdagen måtte besluta dels att stämpelavgiften för avskrift av handling, på grund av vilken lagfart, in-teckning eller annan inskrivning sökes, bestämmes till 2 kronor för varje ark enligt avd. 2 i stämpelförordningen samt för annan avskrift för varje ark 2 kronor enl. avd. 1—3, dels ock att expeditionslösen (grundavgiften) för dom som utgives till part i målet enligt avd. 2 expeditionslösenförordningen skall utgöra: när domen enligt vad därom är stadgat utfärdas i förenklad form 15 kronor samt i annat fall första arket 30 kronor och varje av de övriga arken 15 kronor, samt

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderliga författningsändringar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 364 och II: 365.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

I. Ändring i anledning av ny lydelse av 51 § kommunala vallagen, s. 4.

II. Ändring i anledning av kungörelsen om passertillstånd, s. 4—5.

III. Ändring i anslutning till ny hälsovårdsstadga, s. 5.

IV. Ändring av stämpelavgiften å avskrifter, s. 5—6.

V. Ändring beträffande ärenden angående bidrag eller lån av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen, s. 7—8.

VI. Ändring beträffande stämpelavgiften å körkort för utländska diplomater m. fl., s. 8—9.

Av innehållet i *de föreliggande motionerna* må här återges följande.

Till stöd för yrkandet i de likalydande motionerna I: 294 och II: 364 anföres följande. Avgifterna enligt förordningarna om stämpelavgift och expeditionslösen har i flertalet fall varit oförändrade sedan 10 år. Under denna tid har penningvärdet förändrats så att levnadskostnadsindex stigit med ca 50 %. Det synes därför befogat att i synnerhet i nuvarande statsfinansiella läge uttaga en mot penningvärdeförändringen svarande höjning av dessa avgifter. Att utredning pågår rörande detaljulformning av stämpel- och expeditionslösenförordningarna får icke hindra att den av penningvärdeförändringen motiverade höjningen vidtages utan uppskov.

I de likalydande motionerna I:295 och II:365 framhåller motionärerna inledningsvis att det med hänsyn till det statsfinansiella läget synes befogat att söka kompensera åtminstone viss del av de ökade kostnaderna för häradsrätternas organisation genom en höjning av vissa domstolsavgifter.

Stämpelavgiften för avskrift av handling på grund varav lagfart, inteckning eller annan inskrivning sökes utgör endast 50 öre per ark. Denna avgift ligger långt under marknadspriset, ett förhållande som föranlett att sökandena i alltför stort antal fall finner det vara med sin fördel förenat att låta avskrifterna utföras genom inskrivningsmyndigheterna i stället för genom egen försorg. Det har från inskrivningsdomarhåll överslagsvis beräknats att åtminstone 25 % av alla avskrifter i dessa ärenden måste utföras genom myndigheternas försorg. Då domsagornas sammanlagda antal av lagfarts- och inteckningsärenden per år uppgår till omkring 400 000, varav övervägande delen tarvar 2 avskrifter, torde i varje fall i 50 000 dylika ärenden per år avskrifterna — eller 100 000 dylika — få verkställas genom myndigheternas försorg. Därest stämpelavgiften per ark för dessa avskrifter höjes till 2 kronor, skulle detta följaktligen medföra en ökad inkomst för staten på ca 150 000 kronor per år. Om avskriftsfrekvensen efter en dylik höjning så småningom sjunker, skulle detta f. ö. kompenseras av minskat arbetskraftsbehov. — En höjning av stämpelavgiften för annan avskrift hos samtliga myndigheter till den för avd. 4 och 5 nu gällande eller till 2 kronor per ark torde i sin tur medföra en ökad statsinkomst på lågt räknat något 10 000-tal kronor per år.

Ytterligare ökade stämpelinkomster för statsverket skulle stå att vinna genom en måttlig höjning av de i expeditionslösenförordningens 3 § upptagna grundavgifterna för underrätts dom som utgives till part i målet eller för dom i förenklad form från nuvarande 10 till 15 kronor samt för första arket av dom i annan form från nuvarande 20 till 30 kronor. Även en dylik höjning synes med nuvarande höga arbetskraftskostnadsläge fullt motiverad och skulle för övrigt med hänsyn till möjligheterna av fri rättegång ej komma att drabba de ekonomiskt sämre ställda. Då enbart antalet av häradsrätternas civildomar enligt senast tryckta offentliga statistik för år 1955 uppgick till 11 173 stycken samt antalet tvistemålsdomar sedan 1955 varit i fortgående stigande, torde en dylik höjning — även med beaktande av att fri rättegång åtnjutes i ett relativt stort antal fall — kunna beräknas inbringa statsverket åtminstone 50 000 kronor i merinkomst per år.

Åtskilliga andra domstolsavgifter synes i och för sig kunna ökas men torde en höjning i ytterligare hänseenden böra anstå i avbidan på den pågående utredningen. De föreslagna höjningarna beräknas medföra ökade statsinkomster på åtminstone 210 000 kronor per år.

Utskottet

Utskottet behandlar till en början det i propositionen framlagda förslaget om höjning av stämpelavgiften å vissa avskrifter.

Enligt gällande bestämmelser utgår i allmänhet stämpelavgift och i förekommande fall lösen å avskrifter, som tillhandahålles av olika myndigheter. I fråga om avskrift av handling, på grund av vilken lagfart, in-teckning eller annan inskrivning sökes, utgör stämpelavgiften 50 öre för varje ark. Å andra avskrifter utgår sådan avgift med en krona per ark eller, om myndigheten tillhör de under fjärde och femte avdelningarna i stämpelförordningen angivna d. v. s. överrätter, centrala ämbetsverk, statsdepartement m. fl., med två kronor per ark. Med hänsyn till att nu utgående avgifter å avskrifter framstår såsom alltför låga och inte på långt när motsvarar statsverkets kostnader för arbetets utförande föreslås i propositionen, att stämpelavgiften å avskrifter i inskrivningsärenden samt å andra avskrifter under första—tredje avdelningarna i stämpelförordningen höjes till två kronor per ark eller till samma belopp, som hos myndigheter under fjärde och femte avdelningarna i förordningen nu utgår för vanliga avskrifter.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit de vid riksdagens början väckta, inbördes likalydande motionerna I: 294 och II: 364 samt I: 295 och II: 365. I sistnämnda motioner har bl. a. yrkats höjning av stämpelavgiften å avskrifter till samma belopp, som föreslagits i propositionen. Vidare har motionärerna hemställt, att expeditionslösen för underrätts dom, som utgives till part i målet, skall höjas; när domen utfärdas i förenklad form från nuvarande 10 till 15 kronor samt för första arket av dom i annan form från nuvarande 20 till 30 kronor. I motionerna I: 294 och II: 364 har hemställts att en skyndsam översyn av stämpel- och lösenförordningarna måtte vidtagas i syfte att företaga en av penningvärdeförändringen motiverad uppräknig av expeditions- och andra avgifter.

Såsom departementschefen framhållit pågår för närvarande en utredning angående stämpel- och lösenförordningarna. Därvid skall bl. a. prövas frågan om den lämpligaste storleken av de enligt förordningarna utgående avgifterna. I såväl motionerna I: 295 och II: 365 som propositionen har framhållits att sökandena på grund av de låga avgifterna i stor utsträckning finner det vara ekonomiskt fördelaktigt att låta avskrifterna utföras genom myndigheternas försorg. Med hänsyn härtill är det beträffande de vanligaste avskrifterna erforderligt att redan nu höja avgifterna för dessa. Utskottet, som finner de förordade beloppen väl avvägda, tillstyrker propositionsförslaget. Andra höjningar av de avgifter, som utgår enligt stämpelförordningen än de i propositionen föreslagna, synes för närvarande inte böra ifrågakomma med hänsyn till den pågående utredningen. Beträffande lösenförordningen ankommer det på Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som kan anses erforderliga. I detta sammanhang vill utskottet understryka önskvärdheten av att utredningsarbetet bedrivs så skyndsamt som omständigheterna medger. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till de i motionerna framförda yrkandena, i den mån desamma inte tillgodosetts genom förslaget i propositionen.

Utskottet behandlar härefter de i propositionen framlagda förslagen till vissa ändringar i stämpelförordningen, som är föranledda av annan lag-

stiftning. Sålunda föreslås bestämmelser om stämpelfrihet för protokollsutdrag angående fullmäktigval samt för bevis om passertillstånd. Vidare förordas att hälsovårdsnämnd samt kommun i ärenden angående bidrag och lån av statsmedel till främjande av bostadsförsörjningen skall åtnjuta befrielse från stämpelavgift. Slutligen har upptagits en föreskrift att under förutsättning av ömsesidighet frihet från stämpel skall äga rum i fråga om körkort, som utfärdas för främmande länders härvarande diplomater m. fl.

De föreslagna ändringarna i fråga om stämpelavgiften förordas skola träda i kraft den 1 juli innevarande år utom ändringen angående stämpelfrihet för hälsovårdsnämnder, som föreslås skola gälla från och med den 1 januari 1960, då den nya hälsovårdsstadgan träder i kraft.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag härutinnan och tillstyrker således propositionen även i denna del.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 132 samt i anledning av de likalydande motionerna I: 295 av herr Ragnar Bergh samt II: 365 av herrar Fröding och Björkman, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 3 och 7 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 294 av herr Sundelin och II: 364 av herr Ståhl m. fl., ävensom

2) de likalydande motionerna I: 295 av herr Ragnar Bergh samt II: 365 av herrar Fröding och Björkman,

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anført och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 12 maj 1959

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Eriksson, Snygg, Spetz, Jansson, Söderquist, Oscar Carlsson, Bengtson, Tage Johansson, Yngve Nilsson och Mattsson; samt

från andra kammaren: herrar Ericsson i Kinna, Nilsson i Svalöv, Kollberg, Kärrlander, Nilsson i Bästekille, Christenson i Malmö, Asp, Andersson i Essvik, Forsberg och Antonsson*.

* Icke närvarit vid justering av betänkanudet.